

Hoofdstuk 17

Verzekeringen

Bij het werken in en om de kerk ontstaan risico's. Het is belangrijk om de impact van schades, voortkomend uit mogelijke risico's, te beperken. Daarom wordt er eerst ingegaan op risico's en de omgang met risico's en daarna worden verzekeringen behandeld die voor gebouwen van toepassing kunnen zijn.

Risicobewustzijn

Het is voor de gemeente van belang om de verzekeringsbehoeften te onderzoeken, om daarmee in kaart te brengen waar er daadwerkelijk risico wordt genomen en het belang mogelijk wordt geschaad. Hiermee wordt het risicobewustzijn gestimuleerd. Dit risicobewustzijn is een invulling van de verantwoordelijkheid van de eigenaar of bestuurder van een kerk. Schade kan optreden vanwege een gebrek aan het gebouw zelf of een gebeurtenis van buitenaf. Vrijwilligers of medewerkers kunnen onbedoeld schade veroorzaken bij onderhoud of beheer van gebouwen. Mocht een verzekerde kerk of ander gebouw beschadigd raken, dan compenseert de verzekeringsuitkering de schade. Daardoor is het financiële belang veiliggesteld. Maar, er is meer dan alleen de schade. Er kan ook impact zijn op de kerkelijke gemeente, de directe omgeving of de samenleving als geheel.

Risico's kunnen in kaart worden gebracht door een risico-inventarisatie uit te voeren. Bij een inventarisatie worden de risico's opgespoord, geïnventariseerd en geanalyseerd. De mogelijke risico's zijn onder te verdelen in vijf categorieën:

- arbeidsrisico's
- materiële risico's
- continuïteitsrisico's
- financiële risico's
- aansprakelijkheidsrisico's

Na uitvoering van een risico-inventarisatie dienen er maatregelen te worden geformuleerd en worden uitgevoerd om de vastgestelde risico's te kunnen beheersen. Daarbij hoort ook een kosten-batenanalyse. Tot slot moet vastgesteld worden of en in hoeverre risico's moeten worden overgedragen aan een verzekeraar. Door bewust keuzes te maken komt men niet voor onverwachte verrassingen te staan.

Als de risico's in kaart zijn gebracht, zijn er diverse keuzes met betrekking tot de risico's:

- risico's bewust nemen
- risico's voorkomen en/of beperken
- risico's verleggen (bijvoorbeeld naar huurder of overheid)
- risico's uitbesteden
- risico's overdragen

De gemaakte afweging is een momentopname, maar moet in de ideale situatie een continu proces zijn van risico's in kaart brengen en het kiezen van passende maatregelen.

Rol van het college van kerkrentmeesters

Kerkordelijk is vastgelegd dat een college van kerkrentmeesters de zorg en taak heeft voor verzekeringen. De belangrijkste verzekeringen met het oog op kerkgebouwen en de vrijwilligers die daarbij betrokken zijn betreffen de brandverzekering, inventarisverzekering, aansprakelijkheidsverzekering, bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering, ongevallenverzekering en de evenementenverzekering. Er zijn nog een aantal verzekeringsvormen, maar die worden in dit kader niet behandeld. Verzekeringen hebben tot doel om schade vergoeden wanneer deze is ontstaan door een onzeker voorval. Naast de VKB-verzekeringen die via Mercer en Marsh worden aangeboden, is ook Donatus een bekende verzekeraar voor kerken.

Het verzekeren van gebouwen

De gebouwen dienen in principe op basis van herbouwwaarde verzekerd te zijn, zodat elke schade geheel kan worden vergoed. Nieuwbouw en ingrijpende verbouwingen beïnvloeden in het algemeen de herbouwwaarde, zodat in die gevallen de verzekerde sommen dienen te worden aangepast. Wijzigingen in de herbouwwaarde door een stijging van de bouwkosten kunnen worden opgevangen door een indexclausule in de polis. De in de gebouwen aanwezige goederen (inventaris) dienen in principe op basis van nieuwwaarde te worden verzekerd, dat is immers het bedrag dat nodig is om de verzekerde goederen nieuw aan te schaffen. Grote uitbreidingen van de inventaris geven aanleiding tot aanpassing van de verzekerde sommen. Via de indexclausule in de polis worden prijsstijgingen opgevangen.

Kerkrentmeesters dienen periodiek na te gaan of de verzekerde sommen voldoende zijn en de gekozen verzekeringen nog passen bij de huidige situatie van de gemeente. Een vast moment in het jaar kiezen, kan handig zijn. Voor grote en/of monumentale kerkgebouwen met een hoge herbouwwaarde kan verzekeren met de zogeheten vorkclausule interessant zijn. Er wordt dan verzekerd voor een overeengekomen maximumbedrag (bijvoorbeeld 40% van de herbouwwaarde). Elke schade wordt volledig vergoed tot maximaal het verzekerde bedrag. Het verzekerde bedrag wordt veelal zodanig gekozen dat men na een calamiteit met dat bedrag een kleiner en efficiënter gebouw kan plaatsen. Zo vindt er een aanzienlijke premiebesparing plaats, terwijl er een adequate verzekeringsdekking wordt geboden.

Brandverzekering en inventarisverzekering

Een brandverzekering dekt schades door brand, maar ook als gevolg schade door explosies, blikseminslag en storm. Als aanvullende dekking kan worden gekozen voor een glasdekking. Vaak wordt in combinatie met de brandverzekering ook een inventarisverzekering afgesloten die zaken in het gebouw dekt zoals het meubilair of gebruiksartikelen. Een gebruiksartikel is bijvoorbeeld het avondmaalservies. De verzekerde waarde van een brandverzekering zal in principe op basis van herbouwwaarde zijn zodat bij een compleet verwoestende brand het gebouw opnieuw kan worden gebouwd. De inventaris zal op basis van nieuwwaarde worden verzekerd zodat in geval

er zaken verloren gaan deze opnieuw kunnen worden aangeschaft. Van belang is om periodiek de verzekerde bedragen te checken tenzij er een indexclausule van toepassing is.

Evenementenverzekering

Voor kerkgebouwen die worden verhuurd aan huurders voor evenementen (zoals exposities en congressen) is er de mogelijkheid om een evenementenverzekering af te sluiten. Een evenementenverzekering biedt dekking voor zaken die specifiek met een bepaald evenement verband houden. Denk hierbij aan het annuleren van het evenement, aansprakelijkheid voor persoonlijke ongevallen of schade aan gehuurde of geleende zaken. De keuze voor deze verzekering kan ook bij de huurder worden gelegd.

Aansprakelijkheidsverzekering

Een onmisbare verzekering is de aansprakelijkheidsverzekering. Deze verzekering biedt dekking voor schades die aan derden zijn veroorzaakt en waarvoor de verzekerde volgens de wet aansprakelijk is. Dat geldt eveneens voor schade die voortvloeit uit het eigenaarschap van het gebouw. Denk bijvoorbeeld aan losliggende dakpannen die schade veroorzaken aan een geparkeerde auto naast de kerk. De verzekering kent een dekking voor materiële (zaak)schade en letselschade van personen.

Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering

Een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering biedt dekking voor vermogensschade (financiële schade) waarvoor het bestuur van de kerkelijke organisatie die het gebouw in eigendom heeft of beheert aansprakelijk wordt gehouden.

Ongevallenverzekering t.b.v. vrijwilligers

Aangezien vrijwilligers onmisbaar zijn bij activiteiten in en het beheer van kerkgebouwen is het in feite een morele plicht om deze verzekering te hebben. Er bestaat een dekking bij letsel, blijvende invaliditeit of overlijden. Vaak is er een keuze uit verschillende dekkingsbedragen mogelijk.

Literatuur – verder lezen – meer informatie

Online VKB-kennisbank:

www.kerkrentmeester.nl/home/vkb-verzekeringen/vkb-verzekeringen/

VKB-partners op het gebied van risicobeheersing en verzekeringen:

www.kerkrentmeester.nl/partners-adviseurs/partners-en-adviseurs-netwerk/

Meer informatie:

- www.vkb-verzekeringen.nl
- www.donatus.nl